

УДК 159.94:18:687.016

*Козубай Л.І.
(Хмельницький, Україна)*

МОДА КРІЗЬ ПРИЗМУ МИСТЕЦТВА

Стаття присвячена особливим проявам моди у творах мистецтва, а також символізму у моді та мистецтві.

Ключові слова: мода, стиль, костюм, аксесуари, література, кіно.

Статья посвящена особым проявлениям моды в произведениях искусства, а также символизму в моде и искусстве.

Ключевые слова: мода, стиль, костюм, аксессуары, литература, кино.

The article deals with peculiar manifestations of the fashion in works of art, as well as with symbolism of style and art.

Key words: fashion, style, costume, accessories, literature, cinema.

Її Величність Мода...Чарівна та потворна, висока та вулична, доросла та дитяча, стримана та розкута, багата та бідна, вигадлива та примітивна...Це далеко не всі епітети, якими її нагороджують.

Мода завжди дивувала, захоплювала, викликала непорозуміння, драгувала, вражала уяву та ніколи нікого не залишала байдужим! Вона залишається важливим фактором еволюції не тільки костюма, але й сучасного суспільства в цілому.

Таке знайоме та звичне слово «мода» походить від латинського «modus», що означає «міра, правило, образ дії». У кожній європейській мові існує слово, аналогічне нашому «мода». У Франції ми почуємо «mode», в Італії – «moda», англійці промовляють «mode», хоча останнім часом все частіше чуємо інтернаціональне «fashion».

А що ж таке мода? Сьогодні існує близько 200 трактувань, які пропонують різні спеціалісти. Наприклад: мистецтвознавці, вважають: «*Мода – сукупність звичок, смаків, тих досягнень, що проявляються у зовнішніх формах побуту, у певному суспільному середовищі у даний час*»; за психологом Л. Петровою «*Мода – особливий спосіб, образ, міра обробки соціальної інформації*».

Соціологи спостерігають цікаве суспільне явище: мода впливає на суспільство і, одночасно, події, які відбуваються у суспільстві, відбиваються на розвитку моди, тому трактують поняття моди так: «*Мода – найтонший, вірніший і безпомилковий показник ознак суспільства, маленька частинка людини, країни, народу, способу життя, думок, занять, професій*» [1:25-26].

© Козубай Л.І., 2012

Змінюються часи – змінюється мода, і за вмістом власної платтяної шафи можна вивчати історію: там накопичуються немодні речі – німі свідки минулого. Ми всі так чи інакше беремо участь в цьому процесі. Сьогодні модою цікавляться багато людей різного віку, чекають на прогнози та показів, з'ясовують, що шити, що купувати, як одягатися, щоб не відстати від часу. Вступаючи у будь-які відносини з модою, ми опиняємось перед вибором, і робити його треба свідомо. Ми обираємо не просто фасон костюма, ми обираємо свій естетичний ідеал, заявляємо про свої переконання [2:16-18].

XX століття називали століттям моди. Його друга половина позначена небаченою до цього часу увагою пересічного загалу до одягу, макіяжу, а потім і самого способу життя за зразками краси і престижу. І якщо раніше Крістіан Діор стверджував, що найкращим доказом магії моди є те, що про неї ніколи не говорили, то сьогодні демонструє більш, ніж переконливий факт чарівності моди, пов'язаний з надміром інформації про неї [3:10].

Особливого значення набуває мода при ознайомленні з витворами мистецтва: картинами, літературними творами, театральними виставами та кіновторами. З полотен живописців дивляться на нас пихаті вельможі в урочистих офіційних позах, піші та кінні; тендітні або огрядні красуні у буянні мережив та блиску прикрас. Вбрання цих осіб відрізняє численна вишивка й позолота, у чоловіків – багата перев'язь для шпаги, ажурні панчохи, у жінок – дорогі аксесуари, хутра, у всіх – перуки з довгими локонами, що спадають на плечі та спину. Елітети – придворний, урочистий, елегантний, величний, які характеризують стиль того часу, у повній мірі правомірні по відношенню до моди [4:61].

А ось на фото живописна група молодих людей, зтягнутих у джинси та майки, з розпущеним волоссям, босонігі або у стоптаних сандалях, з вишитими сумками-торбинами, і одразу в уяві глядача виникають знайомі образи незабутніх 70-х: хіпі, музика «Бітлз», рок-опера «Ісус Христос – суперзірка»...

Що ж дозволяє нам безпомилково визначити часи та характери зображених персонажів? Звичайно, мода. Мода на одяг, зачіски, аксесуари, окремі предмети інтер'єрів, архітектурні споруди тощо.

Кожна історична епоха випрацювала власну систему моди, яка з часом удосконалювалась під впливом культурних контактів, модернізації технологій, розширення торгових зв'язків. Мода, зрівняно з іншими видами мистецтва, має одну унікальну властивість – здатність широко та практично миттєво реагувати на події у житті народу, зміну естетичних та ідеологічних течій у духовній сфері.

Неможливо, щоб характер людини, його місце у суспільстві, переконання не відбилися на його зовнішньому вигляді. Манера носити костюм, деталі, якими його доповнено, сполучення, в яких його представлено – це дрібні речочки, що виявляють характер власника [5:41].

Найяскравіше прийом опису зовнішнього вигляду особи з метою охарактеризувати її, використовується у художній літературі.

Наприклад, А.П. Чехов описує героя повісті «Человек в футляре» Белікова: «Он был замечателен тем, что всегда, даже в очень хорошую погоду, выходил в калошах и с зонтиком и непременно в теплом пальто на вате. И зонтик у него был в чехле, и часы в чехле из серой замши, и когда вынимал перочинный нож, чтобы очинить карандаш, то и нож у него был в чехольнике; и лицо, казалось, было в чехле, так как он все время прятал его в поднятый воротник...».

Скориставшись цим прийомом, уважно вдивіться у одяг, і ви зможете скласти загальне враження про характер носія одягу. Неуважність та акуратність, педантизм та добродушність, відкритість натури та замкненість – все віддзеркалює одяг. Деколи незначна деталь костюма красномовніша за детальну розповідь біографії. Все, що оточує людину, несе на собі відбиток його особистості, проявив смаку та уподобань.

Майстерно застосував такий прийом і Лев Толстой у романі «Анна Каренина», де за допомогою незначних штрихів наводить соціальну характеристику: «Мы в деревне стараемся, - говорит Левин, - привести свои руки в такое положение, чтобы удобнее было ими работать, для этого обстригаем ногти, засучиваем иногда рукава. А тут люди нарочно отпускают ногти, насколько они могут держаться, и прицепляют в виде запонок блюдечки, чтобы уж ничего нельзя было работать руками».

Деколи, дрібничка у костюмі, предмет, який належить власнику, стає головним «вузликком» характеристики персонажу, його «візиткою».

Важко знайти людину, яка б при згадуванні імені Чарлі Чапліна, не уявила маленьку худеньку фігурку, яка потонула у широченних штанах та великих, не за розміром, старих штиблетах, і при цьому має модний котелок, вусики та палицю – деталі, що свідчать про успішність людини. Але глядач при погляді на мішкуватий сюртук та штани, що спадають на штиблети, відчуває сумне розчарування: ні, життя не вдалося!

Так талановито побудовані за контрастом та обіграні частини одягу створили незабутній за переконливістю та силою впливу образ, який став символом не тільки «маленької людини», а й виконавця ролі – Чарльза Спенсера Чапліна.

У 1955 році на екрани вийшла американська кінокомедія «Свербіж сьомого року» з Мерилін Монро у головній ролі. Саме у цьому фільмі міститься видатний епізод, коли потік повітря з решітки вентиляційної системи нью-йоркського метро роздуває спідницю білої сукні Монро, відверто відкриваючи модельні ніжки актриси. Біла «летюча» сукня стала головною візиткою М.Монро та вважається найвідомішою в історії світового кінематографу, а знедавна – й самим найдорожчим: 18 червня 2011 року його продали з аукціону за 4,6 мільйона доларів. Так «кіношна сукня» зажила власним життям, але завжди залишилася символом кінозірки.

У зовнішньому вигляді людини та її оточенні не існує «випадкових» деталей, які не мають відношення до характеру власника. Вони говорять про вік, стан, заняття, смаки носія одягу; характеризують час: змінюються форми та вигляд аксесуарів та доповнень. Таким чином, існують речі, з якими асоціюються певні поняття, події та особистості, а історію моди можна вважати історією символів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ермилова В.В. Моделирование и художественное оформление одежды: Учеб. пособие для сред. проф. образования: Учеб. пособие для нач. проф. образования / В.В. Ермилова, Д.Ю.Ермилова. – 2-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 184 с.: ил.

2. Бердник Т.О., Неклюдова Т.П. Дизайн костюма. – Ростов-на-Д.: «Феникс», 2000. – 448с.

3. Козлова Т.В. и др. Моделирование и художественное оформление женской и детской одежды: Учебник для средних специальных учебных заведений / Козлов Т.В., Рытвинская Л.Б., Тимашева З.Н. – М.: Легпромбытиздат, 1990. – 320с.

4. Иллюстрированная энциклопедия моды. Изд. Артрия. Прага, 1966 г. Второе издание 1987 г.
5. Каминская Н.Н. «История костюма», Москва, Легпромбытиздат, 1986 г.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

http://rimmel.ucoz.ru/publ/moda_i_stil_zhizni_kak_ehlementy_kultury/1-1-0-8
<http://rimmel.ucoz.ru/>
<http://www.mycharm.ru/articles/text/?id=4161>

УДК: 792.8

Коваленко Є.І.
(Київ, Україна)

ХОРЕОГРАФІЧНА ЛЕКСИКА ЯК ЗАСІБ ТАНЦЮВАЛЬНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ У СПЕКТАКЛІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОПЕРИ «ВЕСІЛЛЯ ФІГАРО»

Тема статті – інтерпретація драматичного твору мовою балетного театру. Автор аналізує постановку балету “Весілля Фігаро” за сюжетом безсмертної комедії Бомарше на сцені Національної опери (2006), показує особливості її хореографічної лексики та режисури. У статті дається детальний розгляд характерів дійових осіб, а також творчі портрети артистів, які були першими виконавцями провідних партій.

Ключові слова: балет, драма, комедія, театр, хореографія, інтерпретація.

Тема статьи – интерпретация драматического произведения языком балетного театра. Автор анализирует постановку балета «Свадьба Фигаро» по сюжету бессмертной комедии Бомарше на сцене Национальной оперы (2006), показывает особенности её хореографической лексики и режиссуры. В статье подаётся детальный разбор характеров действующих лиц спектакля, а также творческие портреты артистов, которые были первыми исполнителями ведущих партий.

Ключевые слова: балет, драма, комедия, театр, хореография, интерпретация.

This article is dedicated to the problem of dramatic work interpretation in ballet theatre. The author analyses the National opera production “The marriage of Figaro” by the Beaumarchais immortal play (2006), displays its choreographical vocabulary’s peculiarities. The article deals with the dramatis personae of the theatre production as well as the creative portraits of the dancers who represented leading roles at first performances.

Key words: ballet, drama, comedy, theatre, choreography, interpretation.

Проблема інтерпретації належить до числа тих, які об’єднують різні галузі гуманітарного знання та становлять спільну основу для мовознавчих і мистецтвознавчих до-

© Коваленко Є.І., 2012